

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Газета виходить із вересня 1934 року.

15 вересня 2015 року.

№10 (292)

Головний корпус ДНУ імені Олеса Гончара - найкрасивіший корпус університету і один із найкрасивіших висотних будинків у Дніпропетровську. У 2007 році він став абсолютно новим: скляний фасад синього кольору, який змінює свій відтінок залежно від пори року і дня та й від нашого настрою. Капітальний ремонт здійснено всередині корпусу: вестибюль на першому поверсі - мармурово-гранітний, замінено системи водо- та електропостачання, вікна, двері, пофарбовано стіни й підлогу, налагоджено новий телефонний зв'язок; змонтовано новітню мережу «Інтернет», доступ до якої є в усіх деканатах, на кафедрах, у лабораторіях, комп'ютерних класах та кабінетах...

А трохи раніше такий же шикарний ремонт було зроблено в науковій бібліотеці: відремонтували сходи і паркет, покрили підлогу лінолеумом, замінили батареї, труби, вікна, утеплити книгозшивачі, пофарбували стіни та стелю... Бібліотеку прикрасив сучасний комп'ютерний клас.

Усе це університету стало під силу завдяки спонсорській допомозі випускника фізтеху-60, Президента України 1994-2005 р. р. Л. Д. Кучми.

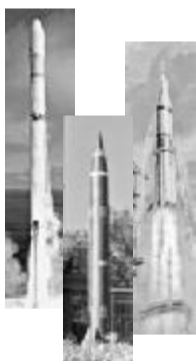
Президент України (1994-2005 р. р.), президент Благодійної організації «Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна», почесний доктор ДНУ імені Олеса Гончара, випускник фізико-технічного факультету 1960 р. Л. Д. КУЧМА, ректор ДНУ імені Олеса Гончара, член-кореспондент Національної академії наук України, професор М. В. ПОЛЯКОВ, декан фізико-технічного факультету, професор О. М. ПЕТРЕНКО, п'ятикурсники фізико-технічного факультету Антон ГОЛОВКО, Анастасія КИЗИМЕНКО, Катерина МОРОЗ, Сергій ПЛЕТІНЬ, Ілля СИДОРОВ та студент четвертого курсу Дмитро УТВА, відзначені стипендією Благодійного фонду «Україна» за 2013/2014 н. р.

Із часу заснування цієї іменної стипендії її отримали 58 кращих студентів фізтеху.

Цього навчального року на призначення стипендії Фонду «Україна» Вченою радою університету висунути Олександра БОРЩОВА (гр. ТА-11-1), Ангеліна ГУНЬКО (гр. ТЗ-11-1), Анастасія КАСЯН (гр. ТД-11-1), Олександр НЕПОГОДІН (гр. ТЗ-11-1), Сергій НІКОЛІН (гр. ТП-11-1), Юрій СИЗОНЕНКО (гр. ТЗ-11-1) та Юрій ШАШКО (гр. ТП-13у-1). 18 вересня ц. р. стипендію вручить Леонід Данилович Кучма.

18 ВЕРЕСНЯ 2015 РОКУ О 10.00 У ПАЛАЦІ СТУДЕНТІВ ім. ЮРІЯ ГАГАРИНА

ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ ВИПУСКНИКИ ФІЗИКО-ТЕХНІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ 1960 РОКУ

... І як не вспомнить гул физтеха, Неугомонный этот рой! Как часто вздрагивал от смеха Наш корпус скромный и родной!

Лишь потому, что здесь собралось Так много мыслящих парней, В ракетном деле оказались Мы впереди планеты всей.

Здесь протекли, как говорится, «Весны моей златые дни». Здесь сердца своего частицу Оставил я, ты, мы, они...

На початку третього курсу в лабораторії фізтеху нам показали справжню бойову ракету ФАУ-2. Вона лежала в розрізі на одну чверть, і ми побачили камеру згоряння, турбонасосний агрегат, паливний бак, систему управління, бойову головку (вагою одна тонна)...

Це була одна з майже трьохсот ракет, які Німеччина підготувала для враження Лондона в 1944 році. Німецький конструктор Вернер фон Браун здійснив перший запуск ракети ФАУ-2 в 1937 році. Відтоді розпочалася історія світової ракетно-космічної техніки.

А. КИЗУБ.

Двадцять років тому, 31 серпня 1995 року, об 11-50 за кийвським часом, українською ракетою-носієм «Циклон-3» було запущено перший український супутник Землі «Січ-1». Ми раділи цій епохальній події: Україна - космічна держава!

Але Україна стала космічною державою не тільки у зв'язку з запуском цього супутника, оскільки мала багато інших досягнень в ракетно-космічній галузі, і наш випуск фізико-технічного факультету зокрема теж багато зробив на ракетно-космічній ниві.

14 липня 2015 року космічний апарат «Нові горизонти», котрий стартував 19

січня з космодрому на місці Канаверал, досяг планети Плутон і пролетів на відстані 12500 км від її поверхні. Наближаючись до планети, космічний апарат розвинув швидкість 14 км/сек. і став першим апаратом, створеним людством, що долетів у цей віддалений район Сонячної системи. У нього обширна й цікава програма, зокрема він здійснить і передасть на Землю багато знімків Плутона та його супутників. Вважаю, і це досягнення є нашим святом, оскільки воно певною мірою продовжує нашу роботу в ракетно-космічній галузі.

А. ДУДНИК.

ВИПУСКНИКИ ФІЗТЕХУ-60 ДОСЯГЛИ ВИСОКОГО РІВНЯ

Леонід КУЧМА, Генеральний директор ВО «ПМЗ», Президент України (1994-2005 р. р.).

Володимир КОМАНОВ, директор програми «Морський старт», Герой України.

Володимир САЙГАК, Головний конструктор авіаційного заводу, Герой Соціалістичної Праці.

Володимир ЛОБАНОВ, лауреат Державної премії СРСР за участь у розробці ракетного комплексу «Зеніт».

Віктор ХАЗОВ, Генеральний директор ВО «Орбіта», Лауреат Державної премії.

Валентин КОШИК, директор представництва КБ «Південне» на полігоні «Байконур», Лауреат Державної премії.

ПРО СВІЙ УНІКАЛЬНИЙ КУРС ВИПУСКНИКИ РОЗПОВІДАЮТЬ НА 1-4 стор. ГАЗЕТИ

ІНЖЕНЕР - ЦЕ ЗВУЧИТЬ ГОРДО!

У червні 1960 року відбувся черговий випуск фізико-технічного факультету ДДУ. 340 молодих фахівців поповнили колективи підприємств ракетно-космічної галузі в Омську, Красноярську, Свердловську, Пермь, Воткінську, Куйбишев, Москві і Підмосков'ї, Києві, Дніпропетровську...

Випускники фізтеху-60 випустили близько десяти книг, присвячених їх внеску в теорію, проектування і виробництво неперевершених зразків ракетно-космічної техніки. Звичайно, повністю оцінити цей внесок неможливо.

Процес створення ракетних двигунів, систем управління, розробки технологій виготовлення, випробувань і експлуатації цих виробів супроводжується професійним зростанням їх творців. Із наших рядів вийшов також Президент України (1994-2005 р. р.), директори заводів, декани вищих навчальних за-

кладів, академіки, професори і доценти, доктори і кандидати наук, викладачі, заслужені винахідники...

До речі, про викладачів, які вийшли з наших рядів. Вони прийшли у виші після хорошого стажування в науково-дослідних інститутах, конструкторських бюро і заводах, де придбали безцінний досвід із дослідження, проектування, конструювання, виробництва, випробувань, експлуатації, аналізу результатів випробувань зразків ракетно-космічної техніки. Тому їх лекції є безцінним «словом» теорії і практики.

Але наші вихідці фізтеху, крім роботи, проявляли себе і в інших сферах людської діяльності: ми пишаємося нашими поетами, вокалістами, народними цілителями, туристами, альпіністами, фотографами, а «юні мічурінці» і при вирощуванні на своїх шести сотках овочів і фруктів за звичкою застосовують науковий підхід, що дозволяє досягати неабияких результатів.

Без сумніву, наші професійні успіхи обумовлені, крім усього іншого, двома основними факторами: навчальною програмою і викладачами. Навчальна програма фізтеху, здавалось, мала ракетну спеціалізацію, але вона була швидше всього універсальною: багато математичних дисциплін, теоретична механіка, теорія механізмів і машин, опір матері-

алів, електро- і радіотехніка, деталі машин, деталі приладів, технологія металу, металообробні верстати, допуски і посадки, економіка і планування виробництва... Звичайно, все це розбавлялося багатьма конкретними спецкурсами, що не знижувало універсальності нашої освіти. Саме завдяки цьому наші випускники змогли проявити себе в інших галузях науки і народного господарства (тільки один приклад: наш однокурсник Михайло Кононенко зробив помітний внесок у розвиток теорії відносності).

Із викладачів ми в першу чергу згадуємо нашого декана Ігоря Костянтиновича Коська, який міг дуже жорстко, але не образливо відчитати студента і грудьми стати на захист факультету. Високоерудованим, справедливим викладачем запам'ятався він нам.

У цій статті не можемо згадати всіх викладачів. Їх було досить ба-

гато, і вони віддавали нам свої сили і знання, були відповідальними, сумлінними, вимогливими, доброзичливими. І серед них аж надзвичайно вимогливі («Часи Ломоносова і енциклопедистів давно минули, ніхто не може знати всього, але електротехніку ви в мене знайте»), і гумористи («Функція змінює не тільки знак, а й полярність»). А взагалі-то всі викладачі заслужили нашу вічну вдячність.

Повертаючись у сьогоднішню дійсність, із сумом констатуємо істотне падіння іміджу інженера. Усі хочуть бути юристами, економістами, журналістами, дипломатами. Хочеться вірити, що час незатребуваності інженерів швидко мине.

А закінчити статтю просто необхідно словами вдячності нашому університету, який давав і дає сенс і інтерес творчого життя тисячам молодих людей, які шукають цей сенс.

В. СИЗЬКО.

Г.Б. МЕЛЬНИКОВ,
професор,
ректор ДДУ
у 1951-1964 р. р.

І. К. КОСЬКО,
професор, декан фізико-
технічного факультету
1956-1959 р. р.

Частина гр. 515 і ст. викладач Г. Д. МАКАРОВ.

Гуртожиток, кімната №256. Другокурсник
Анатолій ДУДНИК готується в до занять.

ПИШАЮСЯ СВОЄЮ СТУДЕНТСЬКОЮ РОДИНОЮ

...Ми пройшли ретельний відбір на шляху до студентства, а мене не полишала думка: як усе складеться? Відмінно все складеться! Я потрапив у «багатодітну сім'ю», «батьком» якої був наш декан І. К. Косько – Людина з великої літери.

Мені запам'яталися слова, які Ігор Костянтинович сказав на першій лекції після привітання з початком студентського життя: «Ви стали студентами одного з найпрестижніших факультетів. Ваше завдання – навчання, засвоєння нових знань. Студентське життя не буде легким. Вас чекають навчальні дні з достатньо високими вимогами фізтехівського життя. Сподіваюся, що, пройшовши всі труднощі, ви станете фахівцями, які зроблять гідний внесок у розвиток техніки».

Усе розпочалося зі знайомств. Спочатку у групах, потім – у потоках, а спілкуванню з усіма на курсі нам допомогли вїзди на сіль-

госпроботи в колгоспи, участь у численних суботниках (у тому числі і на відбудові зруйнованого війною приміщення майбутнього фізматфакультету).

Гордістю курсу стала група однокурсників, які освоювали цілину. Але головним, вважаю, в народженні нашої дружної студентської родини стало спільне проживання в гуртожитку. Тут ми наочні познайомилися з усіма друзями ДРУЖБИ! «Міські» однокурсники також приходили до нас у гуртожиток і були невід'ємною частиною студентського життя ФТФ-60. Вважаю (і не лише я), що наша студентська родина унікальна не тільки в ДДУ, а й серед вишів країни. Передусім найбільша кількість зарахованих на перший курс: 393; вперше були зараховані учасники Великої Вітчизняної війни (30 осіб), решта – випускники середніх шкіл (серед них – 165 медалістів). Першокурсниками стали п'ять майстрів спорту: Валентин

Руденко з шахів (потім він став міжнародним гросмейстером, неодноразовим чемпіоном Світу з шахових композицій, тренером жіночої збірної команди СРСР), Ігор Вдовиченко з баскетболу (член молодіжної збірної баскетбольної команди УРСР), Анатолій Щудро з авіамоделізму (член збірної команди СРСР), Володимир Прісняков з фехтування, Олексій Чебриков із парусного спорту. Приблизно 95 процентів хлопців і дівчат мали розряди з різних видів спорту.

Серед нас були музиканти, випускники музичних шкіл, учасники шкільних театральних колективів. Наші спортивні і музикальні здібності не залишилися без уваги І. К. Коська. В основному із нашого курсу формувалися збірні команди ДДУ, які на змаганнях різного рівня займали тільки призові місця. З ініціативи декана і за його підтримки на факультеті організували один із перших серед дніпропетровських вишів естрадний оркестр, основу

якого склали студенти нашого курсу (15 із 21 оркестранта). Наші колективи завжди були лауреатами різних фестивалів.

Після закінчення навчання нас розподілили в організації і на підприємства військово-промислового комплексу СРСР. На найвищий рівень вийшли Леонід Кучма (Президент України 1994-2005 р. р.), Володимир Сайгак (Герой Соціалістичної Праці) та Володимир Команов (Герой України).

Докторські дисертації захистили: Едуард Петров, Вячеслав Батій, Анатолій Переверзев, Володимир Вахніченко, Валентин Вереньов, Олег Кукушкін, Ігор Лєса, Дмитро Мисик, Людмила Новікова, Володимир Прісняков, Євген Красночуб, Михайло Кононенко, Володимир Потураєв, кандидатські захистили 49 осіб.

Стали лауреатами премій: Валентин Кошик, Володимир Лобанов (Державна премія СРСР), Сергій Кавелін (Державні премії СРСР

та України), Володимир Дорошкєвич, Олег Кукушкін (Державна премія України), Леонід Кучма (Ленінська і Державна премії), Володимир Команов (Ленінська премія, Державна премія України), Володимир Сайгак, Олександр Потапов (Державна премія Російської федерації), Валентин Субботін (премія Ради Міністрів СРСР), Віктор Хазов (Державна премія).

Обрані академіками: Леонід Кучма (Міжнародної ракетно-космічної академії), Володимир Прісняков (Національної академії наук України), Ігор Вдовиченко (Академії інформатики), Володимир Вахніченко (Академії космонавтики), Володимир Команов (Академії космонавтики, член-кор Міжнародної інженерної академії, Міжнародної аеронавтичної академії), Людмила Новікова (член-кор Академії гірничих наук).

І це далеко не всі досягнення моєї однокурсників, якими я пишаюся.

В. БЕЛКОВ.

ЦЕ ЗБИГ ЧИ МІСІЯ?

У день інавгурації Президента України Л. Д. Кучми 19 липня 1994 року стала подія епохального значення: на Юпітер упали три фрагменти комети Шумейкера-Леві.

Згідно з міфологією Авести – священних текстів, записаних особливою, так званою авестійською мовою, у праісторії людства існував особливий договір між Богом і Дияволом. За цим договором Дияволу дозволялося робити все, що він хоче, але – тільки протя-

гом обмеженого часу. Як пояснює Авеста, границя між Богом і Дияволом проходить не у просторі, а в часі. Час Творця – ніким і нічим не обмежений, а час Диявола обмежений договором, припечатаним текстом «Ахунвар».

«Ахунвар» перекладається так:
*Як найкращий Владика, так і Суддя,
Обраний відповідно до Істини,
Стверджуй силу дій,
Що походять від життя,
Проводимого з благим помислом*

*Ради Мазди, ради Владики –
Пастиря смиренних і вірних.*

Творець обіцяв нечутно промовити цей текст вдруге, коли час Диявола підійде до кінця.

Дивно, але кожної доби на Юпітер падала точно така кількість фрагментів комети, яке число слів у відповідному по номеру рядку «Ахунвара», і навіть по масі вони пропорційно відповідають довжині слів у кожному рядку.

Логічно занотувати, що це і є «нечутне» прочитання древнього заклинання, що означає для людства початок небаченої епохи.

Ось ці епохальні дні: 17.07.1994 – падіння чотирьох частин комети;

18.07.1994 – падіння трьох частин комети;
19.07.1994 – падіння трьох частин комети;
20.07.1994 – падіння шести частин комети;
21.07.1994 – падіння чотирьох частин комети;
22.07.1994 – падіння на Юпітер двох частин комети.

Блаженний той, хто своїми діями використав цей історичний момент для благих дій. Блаженний той, кому випала така унікальна можливість змінити світ і хто використав таку можливість!

А. КІЗУБ.

КРОКИ В КОСМОС

Із перших днів роботи в конструкторському бюро «Південне» мені пощастило бути безпосереднім учасником створення перших супутників власної розробки і ракет-носіїв для них. У цих роботах брали участь мої однокурсники: В. Д. Буц, В. С. Беліков, В. І. Рибак, І. Г. Ханін, В. Ф. Руденко, Г. М. Шановалова, А. С. Петренко, Є. І. Бушув, Ю. Д. Салтиков, А. П. Щудро, Ю. Г. Артеменко, В. Г. Команов, В. Ф. Білий, В. М. Дивляш, Ю. І. Мошиненко, В. С. Бабяк, Р. М. Башенкова, І. О. Вдовиченко, В. М. Пацан, В. А. Сизько, В. А. Корнієнко, В. О. Трудов, В. Ф. Горшков, В. Н. Чернявський, В. О. Чуخالенко та ін.

Нам, молодим фахівцям, під керівництвом досвідчених наставників довірили загальною назвою в той час роботи – «Космос» був одним із передових напрямів радянської науки і техніки. Як результат – уже 16

березня 1962 року був запущений перший «дніпропетровський» супутник «Космос-1», який розпочав реалізацію радянської програми космічних досліджень під одноіменною назвою.

За минулі роки конструкторське бюро «Південне» разом із кооперацією розробило понад 70 типів космічних апаратів, запустило на орбіти 401 космічний апарат власної розробки.

Підприємство має великий досвід міжнародного співробітництва в галузі космічних досліджень. Спільні проекти виконувалися з країнами Східної Європи, Францією, Індією, Єгиптом. У рамках програми «Інтеркосмос» розроблено, виготовлено на Південному машинобудівному заводі і виведено на орбіту 23 космічні апарати, отримані пріоритетні результати з ряду напрямів досліджень.

У рамках незалежної України в 1995 році запущено перший укра-

їнський супутник «Січ-1», у наступні роки – «Січ-1М», мікросупутник «Мікрон», а також «Січ-2» та супутник на замовлення Єгипту. За минулі роки накопичено значний науково-технічний потенціал, вихований колектив висококваліфікованих фахівців, створено експериментальну базу для розвитку традиційних і нових напрямів космічної науки в рамках реалізації Національної космічної програми України і міжнародних проектів.

Для мене всі роки роботи в КБ «Південне» під керівництвом В. М. Ковтуненка – спочатку проектантом, провідним конструктором, а потім його заступником із проектної і конструкторської роботи – це велика й незабуття школа. Ще зі студентських років ми з великою повагою ставилися до Вячеслава Михайловича, його авторитету як ученого і фахівця. Досі з великою теплотою згадуємо його колег по кафедрі – Є. Р. Абрамовського та

В. Є. Давідсона, в згодом і нашого однокурсника Ф. І. Аврахова.

Після переведення В. М. Ковтуненка в м. Москву і призначення його Генеральним конструктором НВО імені С. А. Лавочкина мені довелося працювати заступником Головного конструкторів С. М. Конохова і В. І. Драновського – випускників фізтеху різних років. Це були роки наполегливої і напруженої праці і тим приємніше усвідомлювати, що вони не минули дарма.

Особлива роль нашого однокурсника Леоніда Даниловича Кучми у збереженні і розвитку потенціалу ракетно-космічної галузі України – не перерахувати все, що він зробив для цього. На жаль, нинішнє керівництво країни вже не надає такого значення цій галузі, хоча досвід закордонних країн використання супутникових технологій показує їх прогресивність і великий вплив на науково-технічний потенціал держави.

У цьому зв'язку велика роль належить вишівській науці і процесу підготовки фахівців. Приємно від-

значити, що наш факультет і його керівництво приділяє серйозну увагу впровадженню нових знань, передових комп'ютерних технологій, пошуку прогресивних технологічних вирішень і ряду інших напрямів у навчання студентів.

Нове покоління фахівців, яке працює в КБ «Південне», своєю участю в реалізації великих міжнародних проектів показує вміння використовувати отримані знання і науково-технічні напрацювання попередників.

Сподіваюся, що в недалекому майбутньому ми станемо свідками запуску молодіжного університетського супутника, розробка якого ведеться на фізтесі під егідою Національного центру аерокосмічної освіти молоді України.

Хочеться вірити, що здоровий глузд у керівництва країни переможе і буде значно більше уваги приділено використанню й подальшому нарощуванню потенціалу ракетно-космічної галузі країни в ім'я миру і прогресу.

С. КАВЕЛІН.

Цілина. На комбайні Валерій КЛЕВЦОВ і Леонід КУЧМА.

Джаз-оркестр. 1958 р.

На будівництві корпусу фізтеху.

Сергій ПАЦЕРА, рекордсмен ДДУ.

Дівчат на фізико-технічному факультеті було менше, ніж хлопців.

Комсомольські збори.

Іван ГАРМАШ, Віталій МИХНЕНКО, Євген НАДЄВ зосередилися перед екзаменом.

ЩО БУЛО, ТЕ БУЛО!

Згадуючи події, що відбулися в ті роки, треба віддати належне вшануванню викладачів фізико-технічного факультету. Бо саме викладачі заклали основи підготовки майбутніх фахівців ракетної галузі. Вони дали фундаментальну підготовку. Результатом цього стало те, що вихованці фізтеху швидко адаптувалися до конкретних умов праці, до виконання широкого спектру інженерних і наукових завдань. Тоді нам казали, що ми будемо інженерами широкого профілю. Ще нам постійно нагадували, що випускники університету мають право працювати викладачами. Так воно і сталося.

Серед викладачів університету тих років найсильніший позитивний вплив на мене справили декан І. К. Косько, доценти Д. Б. Тополянський, Л. О. Безпалько та В. І. Онищенко, начальник відділу В. І. Кукушкін, запрошений із «Південмашу». Насамперед мені запам'яталося їхнє високе професійне вміння просто викладати складні розділи дисциплін.

У 1970-80 роках найбільший вплив на формування моєї професійної особистості мали завідувачі кафедр, професори О. М. Кваша (науковий керівник), М. І. Дуплішев (офіційний опонент), професори Ф. П. Санін, Є. О. Джур. Вони допомогли науково обґрунтувати принципові рішення, покладені науково-дослідним інститутом технології машинобудування

в основу проекту директивної технології складання надпотужних ракетних двигунів на твердому паливі та складання ракети з транспортно-пусковим контейнером. До речі, мені довелось тоді працювати начальником відділу в науково-дослідному інституті технічної механіки. Досі пишуся своїм внеском у цей успішний проект.

Дуже важливим фактором була взаємна підтримка випускників фізико-технічного факультету як 1960 року випуску, так і інших років. Із вдячністю згадую науково-технічну, адміністративну та товариську допомогу з боку провідних фахівців «Південмашу» Л. Ф. Іванова, О. С. Шкурювата, Г. Г. Команова, В. С. Лобанова, В. С. Соколова, Ю. С. Алексєєва, В. І. Дюкова. Були,

звичайно, і протилежні приклади, але їх було мало, та й не про них зараз мова. Як висловився, один мій колега, техніка діла завжди пересилить інтригу.

Працюючи сьогодні на посаді професора кафедри технології гірничого машинобудування Національного гірничого університету, докладаю зусиль до підготовки фахівців, які мають відповідати вимогам часу. Впевнений, що провідними університетами України, до яких об'єктивно належать і Національний гірничий університет, і Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, прийнята правильна стратегія виховання наукової молоді. Високий інтелектуальний рівень підрастаючого покоління є основою майбутнього країни, запорукою виводу господарства з економічних негараздів. Тому маю підстави вважати,

що перебуваю в передових лавах борців за прогрес нашого суспільства.

Спогади – дуже корисна справа. Але із спогадів повинні випливати висновки та рекомендації. Користуюся нагодою і пропоную ввести деякі зміни в підходах до проведення заліків та екзаменів. Треба офіційно дозволити абітурієнтам та студентам під час випробувань із будь-якої дисципліни легально користуватися навчальною літературою. Це звільнить ресурси їхньої пам'яті для вирішення ними творчих завдань та проектів. У сучасному житті зберігання баз даних все більше перекладаються на комп'ютери. Це об'єктивна реальність. І чим раніше ми врахуємо цю тенденцію, тим конкретніша спроможність буде у вихованців університетів.

С. ПАЦЕРА.

МРІЯ ЗБУВАЄТЬСЯ, ЯКЩО ЗА НЕЇ БОРЕШСЯ

Перші два роки навчання пролетіли, як один. Професорсько-викладацький склад наполегливо «вбивав» у нашу буйні голови знання із загальних наук. Багато хто не розумів, навіщо нам ці знання. Усі жадали якнайшвидше зайнятися спекурсрами, заради яких ми обрали фізтех. Тільки розпочавши трудову діяльність, ми зрозуміли, як важливо було на молодших курсах розширити наш кругозір, щоб успішно вирішувати завдання, поставлені перед нами. І ми з вдячністю згадували наших викладачів.

Велику увагу у ДДУ приділяли фізичному розвитку студентів. Тренер із академічного веслування В. П. Лагдишук за два роки виснажливих тренувань зробив із нас

фізично розвинутих юнаків. Коли після чергової гонки нашої вісімки команда виходила на берег, публіка була в захваті від наших м'язів.

Коротко про Всесоюзні змагання з академічного веслування 1957 року в Києві. Заїзд дев'яти вісімок, йде страшна рубка – 44 удари у хвилину, вітер з берега, всі тиснуться до нього, попереду два човни.

Ми йдемо по відпрацьованій воді. Рульовий Ігор Ханін кричить страшним басом: «Вітя!! Давай ще, зараз я їх ударю по кормі...» і далі серія філософських словосполучень...

Численний натовп уболівальників у захваті від нашого рульового скандує: «ДДУ! ДДУ! ДДУ!» У підсумку ми зайняли третє місце в Союзі.

І ось 1958 рік – ми почали вивчати предмети зі спеціальності. Але

навчання навчанням, а кохання ніхто не віднімав. Доля подарувала мені кохану і єдиного супутника в житті, студентку фізтеху Галочку Шаповалову.

Це було перше весілля на нашому курсі. Потім на світ Божий з'явилася наша любима донечка Мариночка, яка принесла в сім'ю не тільки безмежну радість, а й труднощі, особливо Галині. Але як не згадати добрим словом нашого декана Ігоря Костянтинівича Коська, який видав нам один на двох курсовий проект з теорії машин і механізмів. Створення сім'ї, народження дитини позитивно вплинуло на мою успішність, я став навчатися на «відмінно» й отримувати підвищену стипендію.

У 1960 році ми з дружиною успішно захистили дипломні проекти й отримали направлення на роботу.

Я – на «Південмаш» у цех головного складання, на дільницю складання приладних відсіків, де проходив переддипломну практику.

Знаєш, отриманих на фізтесі, з надлишком вистачало, щоб вирішувати всі поточні, в тому числі і спірні питання між КБ «Південне», заводом і замовником. Тому вже через місяць мене призначили старшим майстром дільниці.

Однак я не забував про свою мрію працювати в конструкторському бюро «Південне». У 1961 році мені вдалося влаштуватися у відділ, який займався твердопаливною тематикою. Мені запам'яталося, що був постійний зв'язок ДДУ з КБ «Південне» у питаннях підготовки інженерів за трьома спеціалізаціями для максимального скорочення терміну становлення кваліфікованих фахівців.

Коли я став працювати начальником проектно-конструкторського відділу соплівих блоків і виконавчих органів управління твердопаливних маршевих двигунів, мені часто доводилося відвідувати підприємства оборонної промисловості і зустрічатися з однокурсниками. Це були душевні, теплі зустрічі. Але найголовніше, що мене радувало, це – потребуваність наших випускників, які стали висококваліфікованими фахівцями у своїй галузі і користуються повагою трудових колективів.

Самі того не помічаючи, завдяки терплячій роботі професорсько-викладацького колективу фізтеху з нашим молодим плем'ям, ми стали дорослими і відповідальними людьми, готовими гідно трудитися на благо Вітчизни – честь і хвала нашим викладачам.

В. ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Я ЛЮБЛЮ ТЕБЕ, ФІЗТЕХ!

На все життя зберігається в моїй пам'яті трепет у душі, який я пережив у приймальній комісії університету. Перед очима також перший студентський бал у Палаці студентів. Короткі перебігання з корпусу в корпус для слухання чергової лекції з іншого предмета (у ті роки фізтех не мав свого приміщення).

Не встигли звикнути один до одного, до викладачів, назв навчальних дисциплін, як тут поїздка

в колгосп. Поїздки повторювалися і в наступні роки. Але перша – особлива. Під час першої ми пізнавали один одного, народжувалася студентська дружба, безкорислива, на довгі роки (у мене з В. Ореховським, А. Абаєвим, Л. Мацневою). Перші її прояви – в бажанні допомогти один одному збиранні кукурудзи в рядку, якому, здається, немає ні кінця ні краю, щоб потім швидко скупатися в річечці Вовча.

Зароджувалася й любов,

потім були весілля, перше – Г. Шаповалової та В. Омельницького – у них любов, як ми знаємо, на все життя, ми свідки цього.

Відчуваємо велику вдячність викладачам, які вели в нас надзвичайно складні предмети: матаналіз (Д. Б. Тополянський), накреслювальну геометрію (І. О. Рейнгард), опір матеріалів (В. І. Онищенко), аеродинаміку (В. Е. Давідсон), термомеханіку (І. А. Загубиженко). Та хіба можливо в газеті назвати всіх наших

викладачів? Вони були високогливими, але добрими й чуйними.

Але найкраще ми засвоїли студентську приказку «склав накреслювальну геометрію – можеш закохатися; склав опір матеріалів – можеш одружитися», хоч у житті ми її й не виконували.

Особливі почуття викликають перші викладачі спецкурсів, які мали тільки номери. Це – вчорашні фронтвики, випускники першого випуску

фізтеху. У них вистачило мужності, сміливості переступити поріг аудиторії в ролі викладачів: Г. Д. Макаров, В. Г. Шереметьєв, О. М. Кваша – вони потім стали кандидатами наук, доцентами, докторами наук, професорами. А тоді, думаю, вони вчилися разом із нами, удосконалювалися.

Не можливо не згадати про знаменитий студентський «Сачок» – кінотеатр «Жовтень». Його відвідувати було ще цікавіше, ніж лекції, тим паче, що вдень квитки були наполовину дешевші. Але «Сачок» був головним боєм для старости групи В. Самодіна, який

фіксував відвідування, чергуючи: був – не був, та так, щоб «був» превалював, а «не був» – дрібненьким бісером.

А по закінченні університету, у процесі роботи, зароджувалися нові теплі, довірливі і дружні стосунки: В. Команов, В. Кошик, Л. Кучма, М. Якушкін, І. Ханін, В. Хазов, Ю. Мошненко... Звичайно ж, завдяки Л. Кучмі ми мали можливість зустрічатися усім курсом традиційно.

Спасибі тобі, фізтех, за все! Тобі й тільки тобі ми зобов'язані тим, що було в нашому житті.

В. КОМАНОВ.

Студенти зібралися в кіно.

Перший курс фізтеху в колгоспі на збиранні врожаю.

Алла ЗАВОЛИНИЧ і Володимир ДОРОШКЕВИЧ. Студентська сім'я.

Василь ПЕНЯ
К. т. н., провідний науковий співробітник Інституту технічної механіки НАНУ. Захоплюється лікуванням деяких хвороб. Лікує опіки будь-якого ступеня без пересадки шкіри. Може допомогти вилікувати рани у хворих на цукровий діабет, тріщини на п'ятак і руках, хронічні нашірні захворювання (крім псоріазу).

Юрій МОРОЗЕНКО
Брав участь у міжнародній філателістичній виставці у Швейцарії «Вераба-73» (був одним із чотирьох учасників від СРСР); у міжнародній філателістичній виставці в Будапешті «Аерофіла-74» (отримав срібно-бронзову медаль); на українській філателістичній виставці – золоту медаль, на Всеукраїнській «Від Ікара – до супутника» в м. Калузі отримав срібну медаль.

Олександр НЕСМАШНИЙ
Захоплювався фотографією, був штатним фотокореспондентом університетської багатотиражки «За передову науку» (так тоді називалася наша газета), займався класичною і вільною боротьбою, а потім і самбо: із цих видів спорту має перший розряд, любив рибалити, фантазер.

(Зізн.: «Фізтех-60: Люди і долі» (Дніськ, вид: во Дніського ун-ту, 2000 р.).)

ПОГЛЯД ЗДАЛЕКА

Дзвінок із редакції газети «Дніпропетровський університет» з проханням написати статтю до зустрічі з однокурсниками раптом змусив мене озирнутися на 60 років назад і прискіпливо оглянути минуле в особистому і суспільному планах.

Напевно правда, що час розставляє все і всіх на свої місця, і що велике видно тільки здалека: щось залишилося непо-рушним і невіддільним часом, а щось зникло в тумані минулих досягнень.

На перший план виступає унікальність ситуації «Фізтех-60». Це був найбільший за чисельністю курс в історії фізтеху, набраний в умовах великого конкурсу і з

жорстким, але справедливим відбором. В результаті студентами стали кращі з кращих. У процесі навчання нам давали не тільки широкий обсяг знань, але й учили вчитися у процесі майбутньої роботи на підприємствах. Мені, наприклад, довелося самостійно вивчати необхідні для роботи теорію ймовірності і теорію надійності. І це для мене було само

собою зрозуміло. При такому підході я впевнено себе почував не тільки на роботі за спеціальністю, а й у інших галузях науки і техніки. Я не відчував недоліків у знаннях, коли працював завідувачем відділу в обчислювальному центрі, головним енергетиком підприємства, науковим співробітником в інституті, який займався автоматизацією в чорній металургії.

Рідний фізтех формував із нас універсальних фахівців. І ми його не підвели: за минулі десятиліття наш курс зробив гідний внесок у розвиток науки і техніки. До того ж приклад «Фізтех-60» надзвичайно актуальний і в нинішній час не

тільки в технічній галузі, а й у суспільно-політичній сфері.

А що ж розчинилося в тумані десятиліть, так і не досягнувши реальних окреслень? Напевно, глобальна мета, яка ставилася перед нами, перед країною, хоча на шляху до цієї хвиної мети ми багато чому навчилися.

І ще: оглядаючи пройдений 60-річний життєвий шлях, підневільно згадуємо із вдячністю наших викладачів: доцента Г. П. Дишканта, аспіранта М. М. Івахненка, старшого викладача А. С. Величкіна та інших, які так багато для нас зробили.

М. БЕЗКРОВНИЙ.

НАЙМОЛОДШИМ ІЗ ФІЗТЕХІВЦІВ-60 ВИПОВНЮЄТЬСЯ ПО 77

НАЙВАЖЛИВІША ЧАСТИНА ЖИТТЯ

Вступаючи у дванадцятий етап життя (77-84 роки), ми раптом усе ясно розуміємо. Настає духовна,

космічна гармонія. Щасливий той, хто доцільно розподілив життєві сили і зберіг їх до свого найважливі-

шого етапу для заповнення прогалин у пізнанні всього земного.

Як у сім років настає зміна со-

ціального статусу від аморфного дитячого до організованого шкільного, так і в сімдесят сім змінюється віковий статус, але на більш високому рівні. Усе це підсумковий період: високоду-

ховні люди підключаються до космічних джерел. І наче небеса розкриваються перед нами. І неждано-негадано можна стати повелителем часу.

(Із Місячного календаря 2015 року).

(Фото: випускників взяті з їхнього випускного альбому та зізн.: «Фізтех-60: Люди і долі» (Дніськ, вид: во Дніського ун-ту, 2000 р.).)

ТВОРЧИСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Я думаю про тебе

Коли за вікнами туман – зірок не видно в небі,
Ти знай, це я сиджу і думаю про тебе.
Коли по даху ллють дощі та грім

гримить по стелі,

Знай, очі плачуть то мої, я думаю про тебе.
Коли в обличчя б'ють сніги і вітер рве дерева,
Усе це сум мій навкруги, я думаю про тебе.
Коли всі вулиці пусті й немає сонця в небі,
Ні, це не ніч, це знов мій сум – я думаю про тебе.

Блукає вечір темноокий
Серед зірок і сірих хмар,
Блукає вечір темноокий
Серед дерев, серед примар.
Блукає він межі будинків,
Сповзає з стріхи до землі,
Поміж алей, поміж фонтанів.
Лишає він сліди свої.
Блука по вулицях, бульварах,

Проста істина

І все у вікна загляда,
Самотній йде по тротуарах,
І не лишає ні сліда.
Він загубив свою кохану,
Коли на зірку задививсь,
Тепер цю милу і бажану,
Шукаючи, благає: – Повернись.
І так щодня, зимою й літом
Завжди у той же самий час,

Блукає вечір грішним світом,
Шукає милу серед нас.

Так довго він блукати буде,
А чи знайде? А може, ні.
Але її ніколи не забуде,
Хоч бачить зараз тільки уві сні.
Така сумна історія любові,
Але навчає істині всіх нас:
Чоловіки, не задивляйтеся на зорі,
Цінуйте тих, хто поруч і кохає вас.

О. ПІДГУРСЬКА,

випускниця факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ОГолошує конкурс на заміщення вакантних посад:

доцента кафедри зоології та екології – 1 штатна одиниця (повна ставка)

(наявність наукового ступеня кандидата біологічних наук, науково-педагогічний стаж не менше 3 років, вільне володіння державною мовою України), доцента кафедри романської філології – 1 штатна одиниця (повна ставка)

(наявність вищої освіти за спеціальністю «Мова і література (французька)», наявність диплома кандидата філологічних наук, наявність публікацій за фахом, вільне володіння державною мовою України),

доцента кафедри харчових технологій – 1 штатна одиниця (0,5 ставки)

(наявність наукового ступеня кандидата хімічних наук, наукові та методичні праці, що відповідають профілю діяльності кафедри, вільне володіння державною мовою України),

викладача кафедри клінічної лабораторної діагностики – 1 штатна одиниця (повна ставка) (наявність диплома зі спеціальності «Гігієна, санітарія та епідеміологія», науково-педагогічний стаж у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, вільне володіння державною мовою України), доцента кафедри української

історії та етнополітики – 1 штатна одиниця (повна ставка)

(наявність наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю «Історія України», наукові публікації за профілем кафедри, володіють іноземною мовою на рівні можливості проведення навчальних занять, вільне володіння державною мовою України),

доцента кафедри порівняльної філології східних та англійських країн – 1 штатна одиниця (повна ставка) (наявність наукового ступеня кандидата філологічних наук, наукові та методичні праці, що відповідають профілю діяль-

ності кафедри, вільно володіють українською, англійською та японською мовами), доцента кафедри фізичної та економічної географії – 1 штатна одиниця (повна ставка)

(наявність наукового ступеня кандидата географічних наук, наукові фахові публікації, доповіді науково-педагогічної роботи у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, вільне володіння державною мовою України) (документи на конкурс приймаються протягом 1 тижня від дня опублікування оголошення в засобах масової комунікації).

На конкурс приймаються

документи: заява, особовий листок з обліку кадрів, фото 3x4, автобіографія, копія документів про вищу освіту (з пред'явленням оригіналу документа), копія диплома кандидата (доктора) наук, якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), копія атестата доцента (професора), якщо є вимогою (з пред'явленням оригіналу документа), список наукових робіт та винаходів (завіренних за останнім місцем роботи).

Наша адреса: 49010, м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 72, навч. корпус №1, кімн. 217, тел.: (056) 374-98-27.

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ:

загублений студентський квиток НР №09735516, виданий Дніпропетровським національним університетом імені Олесь Гончара на ім'я Нікітенко Катерини Юріївни; загублений студентський квиток НР №10061258, виданий Дніпропетровським на-

ціональним університетом імені Олесь Гончара на ім'я Татарникової Олени Юріївни; загублений студентський квиток НР №10358081, виданий Дніпропетровським національним університетом імені Олесь Гончара на ім'я Стаменової Аліни Слободанівни; загублену залікову книжку НР №111846, ви-

дану Дніпропетровським національним університетом імені Олесь Гончара на ім'я Іванової Валерії Ігорівни; загублений студентський квиток НР №09091773, виданий Дніпропетровським національним університетом імені Олесь Гончара на ім'я Рубльової Карини Олександрівни.

Шановні читачі!
Редакція газети «Дніпропетровський університет» приймає матеріали, у тому числі і фото, присвячені 100-річчю нашого університету.

Передплачуйте газету «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»!

ПЕРЕДПЛАТУ МОЖНА ОФОРМИТИ В БУДЬ-ЯКОМУ ВІДДІЛЕННІ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ ОБЛАСТІ

«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ» – щомісячна (крім серпня) газета Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара. Редактор Т. А. СОБКА
Засновник і видавець – Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара.
Адреса ДНУ ім. О. Гончара: 49010, м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 72. Газета виходить українською мовою. Обсяг – 1 друкований аркуш. Друк офсетний. Ціна договірна.
Редакція приймає в газету матеріали, надруковані на комп'ютері 14 кеглем обсягом не більше сторінки-півтори А4, відредатовані, вичитані й підписані автором власноруч.
Редакція приймає фотографії на CD-дисків або на електронну пошту gazeta2@i.ua. Обов'язково додати роздруковану копію фото на папері з текстовими до них і власноручним підписом особи, яка ці фото до редакції надає. Фотографії повинні бути хорошої якості, мати роздільну здатність 300 dpi, у форматі TIF або JPG (бажано оригінальний файл з фотоапарата). Не приймаються зображення, завантажені з інтернету або вклеєні у Word.
Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За точність наведених у статті фактів відповідає автор. Листи, рукописи, ілюстрації не рецензуються і не повертаються.
Листування з читачами ведеться тільки на сторінках газети. Редакція зберігає за собою право літературного редагування і скорочення прийнятих для опублікування текстів.
Редакція газети не уточнює дату виходу наступного номера газети. Претензії до публікації приймаються протягом місяця.
При передруках посилання на газету «Дніпропетровський університет» обов'язкове.
Газета набрана і зверстана в редакції газети «Дніпропетровський університет». Адреса редакції: м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 72, кім. 204. Тел. 374-98-21.
Поштова скринька – біля редакції. Газета розміщена на сайті ДНУ ім. О. Гончара за адресою: www.dnu.dp.ua
Зам.1210. Тираж 1900. ДП № 1631-366П від 7 грудня 2009 року. Газета віддрукована у друкарні ТОВ «Книга», м. Дніпропетровськ, вул. Автотранспортна, 23. Індекс 40448.